

toto rozhodnutí nabylo právní moci:

výrok I, II dne 2.4.2024

výrok dne

a je vykonatelné dnem 6.4.2024

DOŠLO DNE

- 2 -05- 2024

č. j. 13 Co 298/2023- 509

Obvodní soud pro Prahu 1

Jne 26. 04. 2024

OBVODNÍ SOUD PRO PRAHU 1
PRAHA 1, OVOCNÝ TRH 14

Došlo
dne: 26 -03- 2024

.....krát.....příloh

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Elišky Mrázkové a soudců JUDr. Čestmíra Slaného a JUDr. Pavla Vlacha ve věci

žalobkyně: **Thornhill s.r.o.**, IČO 28174593
sídlem Malé náměstí 144/1, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem Mgr. Gabrielem Brenkou
sídlem Štěpánská 653/17, 110 00 Praha 1

proti
žalovaným: **1. Hlavní město Praha**, IČO 00064581
sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátkou JUDr. Ing. Světlanou Semrádovou Zvolánkovou
sídlem Karlovo náměstí 287/18, 120 00 Praha 2

2. Městská část Praha 1, IČO 00063410
sídlem Vodičkova 681/18, 115 68 Praha 1

o zdržení se užívání nemovitosti,

o odvolání 1. žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 23. května 2023,
č.j. 21C 349/2011-465,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve vztahu k 1. žalovanému ve výrocích o věci samé (I., II.) **mění** tak, že se zamítá žaloba, aby 1. žalovaný byl povinen zdržet se užívání části parcely č. 606 vedené Katastrálním úřadem pro hl.m. Prahu, Katastrálním pracovištěm v Praze, na LV č. 670 kat. území Staré Město, která je v určení výměr pozemku č.parc. kat. území Staré Město, vypracovaném úředně oprávněným zeměměřičským inženýrem Nikolajem Marčevem pod č. 7/2014, označena jako díl „b“ o výměře 79,4 m² a že nedílnou součástí tohoto rozsudku je určení výměr pozemku č. 606 kat. území Staré Město

č. 7/2014, vypracované úředně oprávněným zeměměřičským inženýrem Nikolajem Marčevem pod č. 7/2014.

- II. Žalobce je povinen zaplatit 1. žalovanému na náhradě nákladů řízení před soudy všech tří stupňů 94 686 Kč k rukám advokátky JUDr. Ing. Světlany Semrádové Zvolánkové do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalovaným povinnost zdržet se užívání části parcely číslo 606 vedené Katastrálním úřadem pro hl.m. Prahu, Katastrálním pracovištěm v Praze, na LV č. 670 kat. území Staré Město, která je v určení výměr pozemku číslo 606 kat. území Staré Město, vypracovaném úředně oprávněným zeměměřičským inženýrem Nikolajem Marčevem pod číslem 7/2014, označena jako díl „b“ o výměře 79,4 m² (výrok I.); současně vyslovil, že nedílnou součástí tohoto rozsudku je určení výměr pozemku číslo 606 kat. území Staré Město číslo 7/2014, vypracované úředně oprávněným zeměměřičským inženýrem Nikolajem Marčevem pod číslem 7/2014 (výrok II.) a žalovaným uložil povinnost zaplatit společně a nerozdílně žalobkyni k rukám jejího advokáta na nákladech řízení před soudy tří stupňů 130 825,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).
2. Vyšel ze zjištění, že dne 24.3.1939 bylo do pozemkové knihy vloženo vlastnické právo k pozemku č. 606 se stavbou č.p. 589 v kat. území Staré Město pro [redacted] Odbor výstavby Obvodního národního výboru pro Prahu 1 vydal dne 17.5.1961 povolení na stavební úpravy spočívající v odbourání přístavku v přízemí stavby č.p. 589 a v úpravě fasády, instalaci podle technické zprávy a předložené dokumentace. Finanční odbor Obvodního národního výboru pro Prahu 1 dopisem ze dne 23.6.1961 informoval hospodářský odbor Obvodního národního výboru pro Prahu 1 o tom, že [redacted] se zdržuje v Kanadě a zároveň požádal o zavedení národní správy na stavbu č.p. 589. Výměrem hospodářského odboru Obvodního národního výboru pro Prahu 1 ze dne 13.12.1961 byla na stavbu č.p. 589 zavedena národní správa dnem 1.3.1962 a národním správcem byl ustanoven Obvodní podnik bytového hospodářství v Praze 1 (dále „OPBH v Praze 1“). Výměrem finančního odboru Obvodního národního výboru pro Prahu 1 ze dne 18.5.1976 byla stavba č.p. 589 s účinností od 1.6.1976 začleněna do operativní správy OPBH v Praze 1. Božena Deymelová, která zemřela dne 23.10.1986 v Kanadě, nebyla úkonech z 60. až 80. let 20. století týkajících se stavby č.p. 589 vyrozumívána. Dne 24.10.1995 podal [redacted] žalobu o vydání pozemku č. 606 se stavbou č.p. 589 v kat. území Staré Město, která byla vedena u Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 25C 181/1995. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29.4.1998, č.j. 25 C 181/95-55, ve znění doplňujícího rozsudku téhož soudu ze dne 11.11.1998, č.j. 25 C 181/95-73, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 26.3.2002, č.j. 16 Co 28/2002-145, který nabyl právní moci 7.6.2002, bylo rozhodnuto tak, že se 2. žalované ukládá povinnost uzavřít s [redacted] dohodu o vydání pozemku č. 606 (o výměře 499 m²) a stavby č.p. 589 (objekt bydlení) v kat. území Staré Město s odůvodněním, že nemovitosti přešly na stát bez právního důvodu ve smyslu ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích s odůvodněním, že [redacted] tyto nemovitosti vlastnila nejméně do 1.6.1976, kdy s nimi počal stát nakládat jako se svým vlastnictvím a začlenil je do majetku spravovaného OPBH v Praze 1 výměrem finančního odboru Obvodního národního výboru pro Prahu 1 ze dne 18.5.1976 na podkladě dohody mezi vládami ČSSR a Kanady o vypořádání finančních otázek uzavřené dne 18.4.1973, která však nemohla být zákonným podkladem pro přechod vlastnického práva na stát, neboť řešila jen vzájemné vypořádání jejich účastníků a nemohla mít vnitrostátní účinky řádného právního titulu pro nabytí vlastnického práva k majetku, jehož se dotýkala. Rozhodnutím odboru dopravy Magistrátu hlavního města Prahy

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

ze dne 10.2.1999 včetně přílohy č. 1 byla ulice Templová nově zařazená do sítě místních komunikací III. třídy s odůvodněním, že jde o veřejně přístupnou pozemní komunikaci, která slouží převážně místní dopravě na území obce. Obecně závaznou vyhláškou č. 5/2011 Sb. hl. m. Prahy, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, byl s účinností od 1.6.2011 na území hlavního města Prahy zaveden místní poplatek za užívání veřejného prostranství a stanoveny konkrétní sazby poplatku, lhůty pro podání ohlášení, splatnost poplatku, osvobození od poplatku, příslušnost ke správě poplatku a určena místa, která v hlavním městě Praze podléhají poplatku. Podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. c/ této vyhlášky ve spojení s přílohou č. 1 podléhá místnímu poplatku též zařízení sloužící pro poskytování prodeje (včetně restauračních zahrádek sloužících k občerstvení, a to i samostatně umístěných) na ulici Templová. Podle ustanovení § 8 odst. 1 této vyhlášky správu poplatku vykonávají příslušné úřady městských částí, v jejichž území leží veřejné prostranství. Jde-li o veřejné prostranství, které je dálnicí, silnicí, místní komunikací a veřejně přístupnou účelovou komunikací a kde působnost silničního správního úřadu vykonává Magistrát hlavního města Prahy, vykonává správu poplatku Magistrát hlavního města Prahy. V ohlášení ze dne 9.12.2010 společnost SPELLO Praha s.r.o. ohlásila 2. žalované zvláštní užívání veřejného prostranství v ulici Templová č. 606 jako předzahrádky po dobu od 1.1.2011 do 30.12.2011 s výpočtem místního poplatku za užívání v celkové výši 509 600 Kč. Při místním šetření dne 14.8.2014 byla před domem č.p. 589 v ulici Templová shledána „zahrádka“ na kovové konstrukci, zastřešená plátěnou plachtou, přiléhající k domu a zabírající část pozemku. Rozhodnutím 2. žalované ze dne 13.4.2017 bylo společnosti SPELLO Praha s.r.o. povoleno zvláštní užívání místní komunikace v Praze 1 na ulici Templová č.p. 589 (vozovka) v návaznosti na provozovnu U Templářů na dobu od 15.4.2017 do 15.10.2017 s uvedením charakteru „komerční zábor - předzahrádka“ a uvedením účelu záboru „umístění restaurační předzahrádky na pódiu, denně neodstraňované včetně slunečníků“. Dne 13.4.2017 žalovaná ad 2. stanovila přechodnou úpravu silničního provozu v Praze 1 spočívající v osazení přenosného dopravního zařízení Z 4a z důvodu umístění restaurační předzahrádky ve vozovce v místě Templová č.p. 589 od 15.4.2017 do 15.10.2017. V ohlášení ze dne 21.4.2017 společnost SPELLO Praha s.r.o. ohlásila 2. žalované zvláštní užívání veřejného prostranství v ulici Templová jako restaurační předzahrádky po dobu od 15.4.2017 do 15.10.2017 s výpočtem místního poplatku za užívání v celkové výši 96 600 Kč. Rozhodnutím 2. žalované ze dne 13.3.2018 bylo společnosti SPELLO Praha s.r.o. povoleno zvláštní užívání místní komunikace v Praze 1 na ulici Templová č.p. 589 (vozovka) v návaznosti na provozovnu U Templářů na dobu od 15.4.2018 do 15.10.2018 s uvedením charakteru „komerční zábor - předzahrádka“ a uvedením účelu záboru „umístění restaurační předzahrádky na pódiu, denně neodstraňované“. Dne 13.3.2018 žalovaná ad 2. stanovila přechodnou úpravu silničního provozu v Praze 1 spočívající v osazení přenosného dopravního zařízení Z 4a z důvodu umístění restaurační předzahrádky ve vozovce v místě Templová č.p. 589 od 15.4.2018 do 15.10.2018. 26. Rozhodnutím 2. žalované ze dne 1.10.2020 bylo společnosti Swansea Product a. s. povoleno zvláštní užívání místní komunikace v Praze 1 na ulici Templová č.p. 589 (vozovka) v návaznosti na provozovnu U Templářů na dobu od 1.10.2020 do 30.12.2020 s uvedením charakteru „poskytování prodeje - restaurační zahrádka“ a uvedením účelu záboru „umístění restaurační předzahrádky na pódiu, denně neodstraňované včetně slunečníků“. Dne 1.10.2020 žalovaná ad 2. stanovila přechodnou úpravu silničního provozu v Praze 1 spočívající v osazení přenosného dopravního zařízení Z 4a z důvodu umístění restaurační předzahrádky ve vozovce v místě Templová č.p. 589 od 1.10.2020 do 30.12.2020. Nájemní smlouvou ze dne 31.5.2021 žalobkyně jako pronajímatel přenechala společnosti Swansea Product a. s. jako nájemci do užívání budovu č.p. 589 na parcele č. 606 v kat. území Staré Město na dobu od 2.6.2021 do 31.5.2026 za účelem provozu restaurace, tedy k provozování předmětu podnikání společnosti Swansea Product a. s., jímž je hostinská činnost. Společnost Swansea Product a. s. byla dne 6.2.2023 žalovanou ad 2. upozorněna na neuhrazený místní poplatek ve výši 128 100 Kč za období od 1.5.2022 do 30.12.2022 „za užívání veřejného prostranství - zařízení pro poskytování prodeje a služeb - restaurační zahrádka, Praha 1, Templová 589/1“.

3. Na podkladě takto zjištěného skutkového stavu soud prvního stupně dovodil, že Božena Deymelová, již vlastnické právo ke stavbě a pozemku svědčilo od 24.3.1939 do 23.10.1986, žila v Kanadě, o úkonech týkajících se stavby a pozemku včetně odbourání přístavku v roce 1961 nebyla vyrozumívána a proto ani nemohla nijak zasáhnout proti využívání předmětné části pozemku jako součásti vozovky vedoucí z ulice Templová do ulice Celetná vzniklé v důsledku odbourání přístavku. Z toho, že se takovému užívání od r. 1961 (kdy se část předmětného pozemku stala součástí vozovky) do r. 1986 (kdy zemřela), nijak nebránila, nemůže vést k závěru, že trpěla užíváním předmětné části pozemku neomezeným počtem osob, takže lze usoudit, že konkludentní souhlas byl dán. Za situace, kdy po zavedení národní správy v roce 1961, po ustanovení OPBH v Praze 1 národním správcem v r. 1962 a po začlenění stavby a pozemku do operativní správy OPBH v Praze 1 v r. 1976, začal stát bez právního důvodu nakládat se stavbou a pozemkem jako se svým vlastním, se ani nijak bránit nemohla. V řízení přitom nebylo tvrzeno, že [REDAKCE] dala souhlas výslovně a protože v pochybnostech o existenci konkludentního souhlasu je třeba rozhodnout ve prospěch vlastníka, nelze tudíž u [REDAKCE] dovozovat ani konkludentní souhlas s veřejným užíváním předmětné části pozemku. Totéž platí i v případě jejího dědice - syna [REDAKCE], který navíc svůj nesouhlas s veřejným užíváním předmětné části pozemku dal jasně najevo podáním této žaloby v r. 2011 a o stejnou situaci se pak jedná u jeho právních nástupců - manželky a dcer i u jejich právní nástupkyně, tj. žalobkyně. Za absence souhlasu s veřejným užíváním předmětné části pozemku a naopak za souhlasu s jejím užíváním jako venkovní zahrádky restauračního zařízení od r. 2011 do současnosti (s výhledem do budoucna) a s přihlédnutím k umístění a velikosti předmětné části pozemku (79,4 m² přiléhajících ke stavbě) i účelu, jemuž slouží (venkovní zahrádka restauračního zařízení trvalého charakteru), nelze činit závěr, že by předmětná část pozemku sloužila obecnému užívání jako „komunikační spojení z ulice Templová o ulice Celetná“, když tomuto účelu slouží ostatní část komunikace v ulici Templová. Soud prvního stupně tak uzavřel, že veřejným prostranstvím (§ 34 zákona o obcích, § 14b zákona o hl.m. Praze) proto předmětná část pozemku být nemůže, žalované ji tudíž nepovažují za veřejné prostranství po právu a jednáním spočívajícím v zařazení předmětné části pozemku do vyhlášky č. 5/2011 Sb. hl.m. Prahy rušivým způsobem zasahují do soukromého vlastnictví žalobkyně. S odkazem na § 1042 o. z. a judikaturu proto žalobě vyhověl a o nákladech řízení rozhodl podle úspěchu ve věci (§ 142 odst. 1 o. s. ř.).
4. Proti tomuto rozsudku podal 1. žalovaný včas blanketní odvolání a v jeho dodatečném odůvodnění uvedl, že s posouzením věci soudem prvního stupně, který své rozhodnutí opřel v zásadě o absenci souhlasu vlastníků předmětné části pozemku č.parc. 606 v kat. území Staré Město, což dovozoval z historických událostí a historického vývoje celé situace a že v dané věci nelze nalézt ani konkludentní souhlas, nesouhlasí a zdůraznil, že podle jeho názoru je předmětná část pozemku veřejným prostranstvím, neboť splňuje veškeré zákonné podmínky. Byť se žádným způsobem neztotožňuje se způsoby, jakými bylo v době před rokem 1989 nakládáno se soukromým vlastnictvím osob, i přes to je podle něj v tuto chvíli -i s ohledem na určitou právní jistotu a předvídatelnost právních vztahů- nutno akceptovat určité historické realie včetně skutečnosti, že postupy, které se v rozhodné době uplatňovaly, byly v souladu s tehdy platnými právními předpisy a poukázal v této souvislosti na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 22 Cdo 1400/2004 a 22 Cdo 2757/2005. Důležité rovněž je, že v době, kdy byla původní vlastnice pozemku a stavby Božena Deymelová v emigraci, stavba potřebovala zásadní údržbu a již proto došlo k předmětné demolici a následné správě. V této otázce nelze rovněž pominout poměrně zásadní skutečnost, že se pozemek nachází v naprostém historickém centru hlavního města Prahy, tj. že ponechání stavby, která potřebovala údržbu, bez jakéhokoli zásahu, mohlo způsobit další škody v historickém centru. Daná situace nevznikla z přičinění žalovaných, ale tehdejších správních orgánů, což nelze žádným způsobem ztotožňovat. Žalovaní nejsou ti, kteří by předmětný stav, který má důsledky do dnešního dne, způsobili a i s ohledem na tuto skutečnost nemůže jít postup tehdejších úřadů a orgánů k jejich tíži. Faktem je, že předmětná část pozemku č.parc. 606 kat. území Staré Město se fakticky stala součástí ulice

Templová, která je bezesporu veřejným prostranstvím, přičemž v zásadě není rozeznatelné, která část komunikace Templová je předmětná část pozemku č.parc. 606 kat. území Staré Město a která nikoliv. Současně neexistoval ani žádný jiný důvod pro to, aby žalovaní s předmětnou částí pozemku, jakožto součástí ulice Templová, nakládali odlišným způsobem, než se zbývající částí této ulice, či jinými obdobnými veřejnými prostranstvími. 1. žalovaný setrval na tom, že komunikace Templová včetně předmětné části pozemku č.parc. 606 kat. území Staré Město splňují veškeré zákonné podmínky existence veřejného prostranství a je nezpochybnitelné, že se jedná o ulici sloužící k obecnému užívání a nutné komunikační potřebě. Nelze také pominout, že ulice Templová se nachází v úplném historickém centru hlavního města Prahy a spojuje jednotlivé části Starého Města a je logické, že existence veřejného prostranství má v této oblasti naprosto nepostradatelný význam, aby historické centrum hl.m. Prahy mohlo být přístupné jako celek a jako celek zachováno. Konkrétně je pak ulice Templová propojena k významné ulici Celetná. Zopakoval historický vývoj ulice Templová a uvedl, že podle současné definice veřejného prostranství (§ 34 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích a § 14b zákona č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze) je ulice Templová určitě veřejným prostranstvím, což doložil tzv. Huberovým plánem z r. 1769, z něž je jasné, že propojení mezi ulicemi Celetnou a Templovou existovalo. K překlenutí uličky došlo při přestavbě domu v roce 1801 a dle map z roku 1856 byl na části pozemku č.parc. 606, kde se v současné době nachází ulice Templová, patrně dvůr domu č.p. 589/1. Je tedy zřejmé, že předmětná část pozemku byla veřejným prostranstvím historicky a celá ulice Templová byla průchozí až do Celetné ulice a již z toho lze dovodit v zásadě konkludentní souhlas s užíváním předmětného pozemku jakožto veřejného prostranství, který byl tímto způsobem užíván po desítky až stovky let. Z tohoto důvodu není demolice části domu v 60. letech 20. století v zásadě pro určení existence veřejného prostranství zásadní, neboť veřejné prostranství se zde nacházelo již historicky dávno před tím. Pokud soud prvního stupně odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 9 As 147/2013-48 (v rozsudku nesprávně uvedeno 2 As 147/2013-48), uvedený rozsudek neposuzoval pojem „od nepaměti“ tak, že by jej vztahoval nejméně k roku 1945 obecně, ale pouze v daném konkrétním případě; časové vymezení „od nepaměti“ je tak nutné vykládat vždy s ohledem ke konkrétnímu případu. Byť se z žalující strany celý spor zjednodušil -pokračoval 1. žalovaný dále- de facto na otázku vybírání místního poplatku, existence veřejného prostranství má zásadní dopad zejména na možnost žalovaných, zejména pak 2. žalovaného, regulovat a spravovat veřejně přístupná místa, navíc na tak zásadním místě, jako je úplné centrum hl.m. Prahy. V případě, kdy bude znemožněno předmětnou část pozemku za veřejné prostranství považovat, zásadně to znemožní pozici žalovaných v zajišťování správy veřejně přístupných míst v historickém centru hl.m. Prahy, což může způsobit různé komplikace při běžném provozu města, navíc v tak turisticky vytížené části; naopak v případě žalobkyně neexistuje v zásadě žádný důvod vyplývající z existence veřejného prostranství, který by ji konkrétně jakkoliv omezoval. Naopak žalobkyně ze skutečnosti, že část jejího pozemku je součástí komunikace Templová, jež je průchozí do ulice Celetná, těží, neboť to zvyšuje lukrativnost daného místa, což se jistě odráží i v jejích podnikatelských záměrech. Neexistence veřejného prostranství v daném místě bude mít nejzásadnější dopad na samotné obyvatele hl.m. Prahy a na turisty, což je jistě v rozporu s veřejným zájmem a v této souvislosti poukázal na nálezy Ústavního soudu sp.zn. Pl.ÚS 21/02, z něhož jasně vyplývá, že veřejné prostranství vzniká ex lege naplněním podmínek stanovených zákonem a není k tomu potřeba žádné konstitutivní rozhodnutí či obdobný správní akt, jež by tak stanovil. Rovněž v daném případě příslušné správní orgány při určování, zda komunikace Templová, jejíž součástí je předmětná část pozemku, je nebo není veřejným prostranstvím, vycházely z naplnění zákonných předpokladů. Úřad městské části Praha 1 potažmo Magistrát hlavního města Prahy neměl v daném případě ani jinou možnost, neboť podle názoru 1. žalovaného, s ohledem na vznik veřejného prostranství ex lege, neexistuje možnost správního uvážení. To pak mimo jiné zajišťuje ochranu, že obce či městské části nebudou v této otázce postupovat svévolně, ale naopak, stejně jako v tomto případě bude vznik veřejného prostranství

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

nezávislý na vůli obcí či městských částí. V neposlední řadě 1. žalovaný namítal, že „Určení výměr pozemku č.parc. 606 kat. územní Staré Město“, zpracované Ing. Nikolajem Marčevem, není geometrickým plánem vyhotoveným v souladu s vyhl. č. 357/2013 Sb. a tedy nemůže sloužit jako technický podklad ke změně údajů v katastru nemovitostí, vzhledem ke skutečnosti, že nesplňuje požadavky, které na tuto listinu klade zákon (§ 7 a § 48 zákona č. 256/2013 Sb.). Závěrem proto navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně změněn tak, že se žaloba zamítá.

5. Žalobkyně ve svém písemném vyjádření nejprve poukázala na to, že odvolání podal pouze 1. žalovaný a protože u žalovaných jde o samostatné procesní společenství, není již 2. žalovaná účastníkem odvolacího řízení. Uvedla, že nezpochybňuje právní úvahy vyslovené Nejvyšším soudem ČR v rozsudku sp.zn. 22 Cdo 1400/2004, na které 1. žalovaný odkazuje, nicméně v daném případě nejsou tyto právní úvahy použitelné, protože odvolatel nevychází z toho, že by snad tehdejší Hlavní město Praha nebo jakýkoliv jiný tehdejší orgán státní správy měl souhlas [redacted] k částečné demolici budovy v jejím vlastnictví, natožpak souhlas k tomu, aby takto uvolněná část pozemku byla využita jako veřejné prostranství. Ze spisové dokumentace přitom vyplývá, že tehdejší Hlavní město Praha nikdy s [redacted] nekomunikovalo. Zmíněný judikát není případný zejména z důvodu, že se vztahuje na „určité věci“ které „se před delší dobou dály obvyklým či pravidelným způsobem či (úředním) postupem“, což ovšem není případ zacházení s nemovitostmi vlastníků, a to ani vlastníků žijících v cizině. Argument odvolatele, že „v tomto případě byl postup tehdejších orgánů v souladu s tehdejšími předpisy a postupy“ v podstatě naznačuje, jako by bylo možné „v předchozím režimu“ protiprávně demolovat budovu v soukromém vlastnictví bez komunikace s jejím vlastníkem, což není pravdou. Odvolatel nemůže tvrdit, že bylo možné svévolně rozhodnout o protiprávní demolici budovy bez komunikace s jejím vlastníkem, i když se vlastník nacházel v cizině ([redacted] nebyla „v emigraci“, jak tvrdí odvolatel, protože se z Československa legálně vystěhovala). Neobstojí tvrzení odvolatele, že „stavba potřebovala zásadní údržbu a již proto došlo k předmětné demolici a následné správě“ a ani žádné jiné jeho tvrzení, které by zbavilo tehdejší Hlavní město Prahu (a v té době jemu podřízené obvody) komunikovat s [redacted]. Vyjádřila dále nesouhlas s argumentem, že „daná situace nevznikla z přičinění žalovaných, avšak tehdejších správních orgánů“, protože odvolatele lze považovat za právního nástupce tehdejšího Hlavního města Prahy (příp. za identický subjekt s Hlavním městem Prahou) a i pokud by měl odvolatel v tomto pravdu, nebylo by možné vzniklou situaci považovat za nic jiného, než za bezpráví, jejíž obětí se stala [redacted] přičemž je obecně uznávanou právní zásadou, že z bezpráví právo nevznikne (viz např. nálezy Ústavního soudu sp.zn. II.ÚS 265/99). Argumentace „faktickým stavem“ nic nemění na tom, že daný pozemek je v soukromém vlastnictví a že žádný z jeho vlastníků nikdy nedal souhlas s jeho užíváním jako veřejné prostranství. Tento „faktický stav“ vznikl v důsledku bezpráví, ze kterého chce odvolatel i nadále mít právní užitky (např. vybírá správní poplatky apod.). Úvahy odvolatele o historii Templové ulice od roku 1769 apod. nejsou relevantní ani z hlediska, že k protiprávní demolici části budovy došlo v r. 1961, takže jeho úvahy, že „...lze dovodit v zásadě konkludentní souhlas s užíváním předmětného pozemku jakožto veřejného prostranství, který byl tímto způsobem užíván po desítky až stovky let“ jsou nesprávné. V daném případě nejde o užívání daného pozemku „od nepaměti“, ale od roku 1961, kdy došlo k protiprávní demolici části budovy ve vlastnictví [redacted]. Právní názory Ústavního soudu vyjádřené v jeho nálezu sp.zn. Pl. ÚS 21/02 potvrzují, že „vlastníci mají možnost se bránit před svévolným rozhodováním obec o veřejném prostranství“ a Ústavní soud tím potvrdil legitimní nárok žalobkyně představující samotnou právní podstatu tohoto soudního řízení. Argument odvolatele, že dokument uvedený ve výroku II. napadeného rozsudku nemůže sloužit jako technický podklad ke změně údajů v katastru nemovitostí, nemůže obstát, protože do katastru nemovitostí se nebude nic vkládat. Navrhla, aby byl napadený rozsudek potvrzen.

6. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které předcházelo jeho vyhlášení (§ 212 a § 212a o. s. ř.), a to pouze ve vztahu k 1. žalovanému, neboť na straně žalovaných se jedná o samostatné společenství (§ 91 odst. 1 o. s. ř.), kdy hmotné právo umožňuje, aby předmět řízení byl projednán a rozhodnut samostatně vůči každému společníkovi. V tomto samostatném společenství jedná každý z obou žalovaných sám za sebe, vůči každému z nich může být samostatně (i odlišně) rozhodnuto a i lhůta k podání odvolání běžela doručením rozsudku každému z nich zvlášť. Poněvadž 2. žalovaná sama odvolání nepodala, rozsudek soudu prvního stupně tak ve vztahu k ní nabyl v mezidobí odděleně právní moci. Ve vztahu k 1. žalovanému pak neshledal podmínky ani pro potvrzení ani pro zrušení napadeného rozsudku.
7. Soud prvního stupně postupoval v řízení v intencích kasačního rozsudku Nejvyššího soudu ČR č.j. 22 Cdo 2378/2016-311 a poté, co dokazování v postačujícím rozsahu doplnil, vycházel při svém novém rozhodování z postačujících skutkových zjištění a svůj rozsudek založil na tom, že nelze učinit závěr, že by předmětná část pozemku sloužila obecnému užívání jako „komunikační spojení ulic Templová a Celetná“ a nemůže být veřejným prostranstvím podle § 34 zákona o obcích a § 14 zákona o hl.m. Praze, tudíž že žalované tuto část pozemku považují za veřejné prostranství neprávem, a to i vzhledem k absenci souhlasu vlastníka s veřejným užíváním předmětné části pozemku. S tímto jeho závěrem však odvolací soud nesouhlasí.
8. Vlastnickému právu odpovídá povinnost všech nerušit vlastníka ve výkonu jeho práva. Pokud dojde k trvajícímu zásahu do vlastnického práva, vzniká mezi vlastníkem a rušitelem relativní právní vztah a vlastník má po dobu trvajícího zásahu právo domáhat se na základě žaloby na ochranu vlastnického práva (tzv. negatorní žaloba) podle § 1042 o. z. po rušiteli, aby se tohoto rušení zdržel. Předpokladem vyhovění takové žalobě je, že rušení ke dni vyhlášení rozsudku trvá (§ 154 odst. 1 o. s. ř.).
9. Podle § 2 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích pozemní komunikace je dopravní cesta určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci, včetně pevných zařízení nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti (odst. 1). Pozemní komunikace se dělí na tyto kategorie: a/ dálnice, b/ silnice, c/ místní komunikace a d/ účelová komunikace (odst. 2). Místní komunikace je veřejně přístupná pozemní komunikace, která slouží převážně místní dopravě na území obce (§ 6 odst. 1). Vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se místní komunikace nacházejí (§ 9 odst. 1). Silničním pozemkem se rozumí pozemky, na nichž je umístěno těleso dálnice, silnice a místní komunikace a silniční pomocný pozemek (§ 11 odst. 1). Zmíněný zákon také upravuje obecné užívání pozemních komunikací, tedy i místních komunikací tak, že v mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených tímto zákonem smí každý užívat pozemní komunikace bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny (dále jen "obecné užívání"), pokud pro zvláštní případy nestanoví tento zákon nebo zvláštní předpis jinak. Podle zvláštního právního předpisu lze odejmout nebo omezit vlastnické právo k pozemku, jestliže byla dálnice, silnice nebo místní komunikace zřízena na cizím pozemku (§ 17 odst. 2 písm. b)). O rozhodování o zařazení komunikace do kategorie místní komunikace se citovaný zákon nezmiňuje.
10. V souzené věci je tak třeba vycházet z rozhodnutí odboru dopravy Magistrátu hl.m. Prahy č.j. MHMP - 14 690/1998/DOP-R5/Fi-Sá ze dne 10.2.1999, podle něhož je předmětná část pozemku místní komunikací III. třídy (žádosti o vyjmutí části ulice ze sítě komunikací nebylo vyhověno) a ze stanoviska oddělení dopravy odboru péče o veřejný prostor 2. žalované ze dne 19.3.2021, č.j. ÚMČP1 332069/2020/ODOP/131/Pi, podle kterého je část pozemku č. 606 v kat. území Staré Město, Praha 1, který se nachází na komunikaci Templová, veřejným prostranstvím. Přitom je třeba rozlišit pozemní komunikaci a pozemek, na kterém se komunikace nachází. Zatímco vlastníkem místní komunikace, coby samostatné věci v právním slova smyslu, je obec, tj. 1. žalovaný, vlastníkem pozemku, na němž se místní komunikace nachází, je žalobkyně. Přitom podle judikatury jsou pozemní komunikace podmnožinou veřejných

prostranství. Úprava pozemních komunikací je pak lex specialis ve vztahu k úpravě veřejných prostranství. S ohledem na vztah veřejných prostranství a pozemních komunikací je na místě uzavřít, že předmětná část pozemku je i veřejným prostranstvím. Omezení vlastnického práva žalobkyně tak nevyplývá z kategorizace pozemku jakožto veřejného prostranství, ale právě ze skutečnosti, že je na něm umístěna stavba coby samostatná věc. Pominout nelze ani to, že se stále, tedy i ke dni rozhodování odvolacího soudu, na předmětné části pozemku nachází venkovní zahrádka restauračního zařízení žalobkyně trvalého charakteru, čemuž 1. žalovaný nijak nebrání.

11. Z uvedených důvodů byl proto rozsudek soudu prvního stupně ve vztahu k 1. žalovanému ve výrocích o věci samé (I., II.) změněn podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. tak, že se vůči němu žaloba zamítá.
12. V důsledku změny napadeného rozsudku ve vztahu k 1. žalovanému rozhodoval odvolací soud nejenom o nákladech tohoto odvolacího řízení ve vztahu mezi žalobkyní a 1. žalovaným navzájem, nýbrž i o nákladech celého řízení ve vztahu mezi nimi (u soudu prvního stupně, odvolacího soudu a dovolacího soudu) podle § 224 odst. 1, 2 a § 243g odst. 1 o. s. ř. a 1. žalovanému, který měl v konečném výsledku ve věci úspěch, byla v souladu s § 142 odst. 1 o. s. ř. přiznána náhrada nákladů před soudy všech tří stupňů v celkové výši 94 686 Kč. Účelně vynaložené náklady 1. žalovaného v původním řízení před soudem prvního stupně představují odměnu advokáta za 16,5 úkonu právní služby spolu se 17 paušálními náhradami po 300 Kč a 21% náhradou za daň z přidané hodnoty v celkové výši 52 090,50 Kč; v předchozím odvolacím řízení odměnu advokáta za 2 úkony právní služby, dvě paušální náhrady a 21% náhradu za DPH v celkové výši 6 292 Kč; za dovolací řízení odměnu advokáta za 1 úkon právní služby, jednu paušální náhradu a 21% náhradu za DPH v celkové výši 3 146 Kč; za řízení před soudem prvního stupně v celkové výši 24 321 Kč a za toto odvolací řízení v celkové výši 6 836,50 Kč + zaplacený soudní poplatek za odvolání ve výši 2 000 Kč [§ 6 odst. 1, § 7, § 9 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. a), d), g), k) a § 11 odst. 2 písm. c), f), § 12 odst. 3, § 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. a § 137 odst. 3 o. s. ř.].
13. Ve vztahu k 2. žalované zůstal rozsudek soudu prvního stupně nedotčen (§ 206 odst. 2 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku j e m o ž n o podat dovolání do dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

Praha 31. ledna 2024

JUDr. Eliška Mrázková v. r.
předsedkyně senátu

